USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **M. S.**, zast. Mgr. Umarem Switatem, advokátem se sídlem Dědinova 2011/19, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 10. 2019, č. j. OAM-419/LE-LE05-LE26-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. 2. 2021, č. j. 33 Az 54/2019 - 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví zamítl jako zjevně nedůvodnou žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce proti rozhodnutí žalovaného podal žalobu ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který ji rozsudkem uvedeným v záhlaví zamítl. Žalobci se jeho výpovědí nepodařilo prokázat, že mu v Alžírsku, tedy v zemi původu, hrozí pronásledování či vážná újma. Alžírsko je dle § 2 bodu 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 328/2015 Sb.“), považováno za bezpečnou zemi původu. Žalobce nečelil žádnému útlaku ze strany státní moci z důvodu svého členství a sympatiím k Hnutí za autonomii Kabýlie (dále jen „hnutí MAK“). Incident, kdy měl být zadržen policií, se udál před mnoha lety a s jeho odchodem z vlasti nijak nesouvisí. Žalobce není aktivním reprezentantem hnutí MAK. Z vývoje reálií v zemi původu jednoznačně vyplývá, že se situace Berberů v Kabýlii, ke kterým náleží, zlepšila a došlo též k uznání jejich jazyka *amazigh* za národní i úřední jazyk. Žalobcův azylový příběh nevyvrací domněnku, že

Alžírsko lze považovat za bezpečnou zemi původu. Důvody, pro které se neztotožňuje s alžírským státním režimem, nijak nesouvisejí s jeho náboženským vyznáním, nýbrž vyplývají z příslušnosti k berberskému etniku z oblasti Kabýlie. Žalobcův příběh však nevykazuje znaky pronásledování či rizika vážné újmy z důvodu příslušnosti k tomuto početnému etniku.

[3] Žalobce dále tvrdil, že se obává uvěznění v důsledku nenastoupení vojenské služby. Z podkladů obstaraných žalovaným plyne, že Alžírsko dodržuje lidská práva. Nástup vojenské služby je státoobčanská povinnost a žalobce nijak konkrétně nezdůvodnil, z jakého důvodu je její výkon v rozporu s jeho náboženskou vírou či svědomím. V Alžírsku v současné době neprobíhá žádný ozbrojený vojenský konflikt, který by ho měl vystavit nebezpečí újmy na zdraví či životě.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření ke kasační stížnosti a replika

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodu podřazeného pod § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Žalovaný ani krajský soud nezjistili přesný a úplný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Tím porušili povinnost dle § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Důkazy, které si žalovaný opatřil, nejsou aktuální, čímž došlo k porušení § 3 správního řádu. Neopatřil si ani relevantní podklady dle § 50 správního řádu ani výpovědi případných svědků dle § 51 odst. 1 tohoto zákona. Nezabýval se meritem věci. Politická a humanitární situace v Alžírsku je dlouhodobě napjatá a je obecně známá. Bezpečnostní a policejní aparát není schopný zajistit osobní bezpečnost stěžovatele, který měl v minulosti vážné problémy dané zacházením státu s Kabyly kvůli jejich podpoře hnutí MAK. Na stěžovatele byl z důvodu jeho náboženského vyznání vyvíjen enormní tlak. Byl opakovaně předvolán a nucen k nástupu vojenské služby, která je v rozporu s jeho náboženským přesvědčením a svědomím a její výkon by pro něj znamenal celoživotní trauma. Alžírské zákony mu neumožňují alternativu, která by vojenskou službu nahradila. Nemá možnost se obrátit na státní orgány, jelikož mu od nich za uvedený postoj hrozí citelný postih. Alžírsko sice není ve válečném stavu, ale situace v zemi je nestabilní a probíhá zde řada místních ozbrojených konfliktů. Státní orgány nejsou schopny ochránit veškeré obyvatelstvo, které je vystavováno různým bojovým útokům. Obává se též krutého potrestání, nelidského zacházení, mučení a bití. V jeho případě je dán důvod pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Žalovaný též nezohlednil důvody, pro které odmítá nastoupit k výkonu vojenské služby.

[6] Zprávy, na které žalovaný a krajský soud poukazují, nejsou aktuální a nepopisují skutečný stav věci. Neopatřili si aktuální zprávy nezávislých mezinárodních organizací o vývoji politické situace v rozhodné době a postojích státní moci k otázkám rasovým, náboženským a k dodržování lidských práv. Stěžovatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany uvedl závažné skutečnosti, které odůvodňují udělení mezinárodní ochrany. Též se asimiloval na území České republiky a zpřetrhal vazby v zemi původu.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její odmítnutí, popřípadě zamítnutí. Dle § 16 odst. 3 zákona o azylu se v případě, kdy jsou dány důvody pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, neposuzuje, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 13 a § 14 téhož zákona. Rovněž se neposuzuje, zda žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma dle § 14a zákona o azylu. V žalobě stěžovatel neuváděl, že by požadoval výslech svědků nebo že by tyto výslechy měly být ve správním řízení provedeny. Není asimilován do české společnosti, jelikož neovládá český jazyk. V kasační stížnosti jsou zejména uvedeny námitky proti rozhodnutí žalovaného, ačkoliv se domáhá zrušení soudního rozhodnutí. Kasační stížnost nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Stěžovatel v replice uvedl, že vyjádření žalovaného je tendenční, neboť neakceptuje jeho požadavek, aby si obstaral aktuální zprávy nezávislých mezinárodních organizací o stavu porušování lidských práv v zemi původu. Informace, ze kterých vycházel, nepopisují dostatečně bezpečnostní situaci v zemi. V Alžírsku je běžné násilí páchané na křesťankách či nucená náboženská konverze. V zemi neexistuje právo na důstojné a bezpečné pracovní podmínky a právo na sociální zabezpečení. Stěžovatel žije v České republice poměrně dlouho, a proto není schopen návratu do země původu. Trvá na tom, aby si soud obstaral aktuální informace o politické a ekonomické situaci v Alžírsku. V případě odůvodněnosti strachu z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu je třeba aplikovat test přiměřené pravděpodobnosti nežádoucích důsledků návratu do země. Žalovaný však požadoval důkazy o tom, že stěžovatel bude v zemi původu pronásledován, namísto toho, že takové pronásledování hrozí. Došlo též k nesprávnému posouzení důvodů neudělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Skutkový stav, ze kterého žalovaný vycházel, je v rozporu se správním spisem. Žalovaný by měl zkoumat i to, zdali mu v zemi původu nehrozí mimosoudní poprava. Napadené rozhodnutí je též nepřiměřeným zásahem do jeho soukromého a rodinného života.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se NSS ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém interpretoval neurčitý právní pojem *„přesah vlastních zájmů stěžovatele“*. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského

soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] Stěžovatel pochází z Alžírska, tedy ze země, kterou Česká republika dle § 2 bodu 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb. považuje za bezpečnou zemi původu. K institutu zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu žadatele pocházejícího z bezpečné země pro zjevnou nedůvodnost NSS konstatoval v usnesení ze dne 8. 10. 2020, č. j. 10 Azs 232/2020 - 32, že *„[p]okud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.“* V řízení s žadatelem z bezpečné země původu, který nedoloží, že v jeho případě tuto zemi nelze za bezpečnou považovat, pak *„podle § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že nedochází ze strany žalovaného k hodnocení, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b téhož zákona.“* Stejný názor vyslovil NSS již v rozsudku ze dne 14. 6. 2006, č. j. 3 Azs 208/2005 - 50, nebo v usnesení ze dne 4. 12. 2020, č. j. 3 Azs 129/2020 - 68. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadateli. Označení Alžírska za bezpečnou zemi původu přeneslo na stranu stěžovatele břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně toho, že Alžírsko za bezpečnou zemi ve vztahu k němu považovat nelze. Rozsah a obsah jím sdělených informací však v daném případě přijetí tohoto závěru neodůvodňovalo.

[13] Stěžovatel uvedl, že je nucen k výkonu vojenské služby a její výkon je proti jeho náboženskému vyznání a svědomí. K otázce odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby se NSS vyjádřil v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49: *„Odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím.“* Stěžovatel při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 4. 9. 2019 (protokol o pohovoru na č. l. 17 správního spisu) tvrdil, že k výkonu vojenské služby nechce nastoupit, jelikož se necítí jako Alžířan, ale jako Kabyl. Odmítavý postoj k vojenské službě tedy nezdůvodňoval svým náboženstvím, ale národností. Ve správním řízení ani později však neuvedl, z jakého důvodu by mu jeho příslušnost k této národnosti měla výkon vojenské služby znemožňovat. Neuvedl ani, že by s Kabyly bylo v armádě zacházeno hůře než s ostatními občany. Neuvedl tak žádná konkrétní tvrzení, se kterými by se žalovaný musel podrobněji vypořádat. Z tohoto důvodu bylo dostatečné, když žalovaný uvedl, že by případný výkon vojenské služby nemohl v jeho případě představovat pronásledování či vážnou újmu. V žalobě následně uvedl, že výkon vojenské služby je proti jeho přesvědčení, ovšem toto tvrzení nijak nerozvinul. Krajský soud proto nebyl povinen se s tímto tvrzením podrobněji vypořádat.

[14] K hrozbě, jež by v dané zemi původu vymezila brance jako určitou sociální skupinu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, se NSS vyjádřil v rozsudku ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 - 83, č. 2406/2011 Sb. NSS, týkajícím se navíc právě Alžírska: *„Branci mohou být na základě konkrétních skutkových okolností považováni za specifickou sociální skupinu, jejíž příslušníci mohou mít odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm.*

b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud na jedné straně čelí hrozbě násilí ze strany teroristických skupin pro případ, že základní vojenskou službu nastoupí, přičemž příslušný stát (Alžírsko) není schopen jim před tímto nebezpečím poskytnout dostatečnou ochranu, a na straně druhé naopak čelí hrozbě trestů odnětí svobody a dalších sankcí ze strany státu pro případ, že by vojenskou službu nastoupit odmítli." Stěžovatel netvrdil, že by mu hrozilo násilí ze strany teroristických skupin. Potenciální trestní stíhání pro nenastoupení vojenské služby zakládá azylově relevantní pronásledování tehdy, pokud je trestní sankce důsledkem toho, že se branec odmítne zúčastnit bojových operací odporujících mezinárodnímu právu nebo že mu hrozí trest, jehož intenzita či způsob výkonu zakládá porušení lidských práv. Takové okolnosti však v případě stěžovatele nenastaly.

[15] Stěžovatel namítal nedostatečné zjištění skutkového stavu ohledně aktuální situace národnostní menšiny Kabylů. Žalovaný si podle něj též neopatřil aktuální zprávy nezávislých mezinárodních organizací k dodržování lidských práv v Alžírsku. Ve vztahu ke shromážděným podkladům NSS odkazuje na rozsudek ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, č. 1825/2009 Sb. NSS, dle kterého musí být užité podklady 1) relevantní, 2) důvěryhodné a vyvážené, 3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a 4) transparentní a dohledatelné. Zastaralost zpráv o zemi původu nelze posuzovat pouze na základě faktu, že od vypracování či vydání takové zprávy uplynul určitý čas (srov. usnesení NSS ze dne 5. 8. 2020, č. j. 5 Azs 369/2019 - 35). Zastaralá je taková zpráva, která *„obsahuje informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť situace, již zpráva popisuje, je již zcela jiná. Pokud se podstatně změní situace, může být zastaralá i zpráva stará pouhý týden, a pokud je situace stabilní, může být použitelná i zpráva stará několik let.*" (viz rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2020, č. j. 6 Azs 109/2019 - 74). Žalovaný při posuzování situace v Alžírsku vycházel z informace OAMP ze dne 5. 1. 2017 - Vztah Berberů a Arabů na území Alžírska, informace OAMP ze dne 9. 4. 2019 - Hodnocení Alžírska jako bezpečné země původu a z informace MZV ČR ze dne 9. 6. 2017 - Hnutí za autonomii Kabýlie (MAK). Uvedené podklady vycházejí i ze zpráv lidskoprávních organizací *Human Rights Watch* a *Freedom House*, na něž stěžovatel poukazuje v kasační stížnosti. Informace ohledně hodnocení Alžírska jako bezpečné země původu byla pořízena půl roku před vydáním napadeného rozhodnutí. Stěžovatel netvrdil, že by se situace v Alžírsku změnila natolik, že by již nebylo možné použít podklady ohledně hnutí MAK a situace Berberů. Neuvedl též jediné tvrzení, které by závěry z těchto podkladů vyvracelo. Alžírsko opustil v roce 2019 kvůli tomu, že obdržel předvolání k nástupu vojenské služby. Zemi původu tak neopustil kvůli své národnosti nebo potížím kvůli podpoře hnutí MAK.

[16] Dle § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14. V případě zjevně nedůvodné žádosti dle odstavce 2 se rovněž neposuzuje, zda žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a (srov. též usnesení NSS ze dne 16. 2. 2021, č. j. 10 Azs 258/2020 - 52). Žalovaný tak nebyl povinen posoudit, zda stěžovatel splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany či humanitárního azylu.

[17] Námitku, že se asimiloval na území České republiky a zpřetrhal všechny vazby v zemi původu, stěžovatel poprvé uplatnil až v kasační stížnosti. Jedná se tedy o námitku, kterou neuplatnil v řízení před krajským soudem. Taková námitka je dle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná. Ze stejného důvodu jsou nepřípustné námitky uvedené v replice ohledně sociálních problémů v Alžírsku či blíže nespecifikovaného zásahu do jeho soukromého a rodinného života.

[18] Na závěr je třeba uvést, že k přijatelnosti kasační stížnosti dle § 104a s. ř. s. je nutné shledat, že v projednávané věci nastal jeden z případů uvedených ve výše citovaném usnesení NSS č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. V nyní projednávaném případě se tak nestalo. Stěžovateli se nepodařilo zpochybnit, že Alžírsko je bezpečná země původu, ve které mu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Ustálená judikatura NSS poskytuje dostatečnou odpověď na jeho námitky. Pouhý nesouhlas s rozsudkem krajského soudu nemůže přijatelnost kasační stížnosti založit.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou odmítl podle § 104a s. ř. s.

[20] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4.). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. července 2021

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu